

VEGYI ANYAG HÍRLEVÉL



„Vegyszerezett világ – kampány a fenntartható vegyianyag használatért” KEOP-6.1.0/B-2009-0003

**Levegő Munkacsoport • 1075 Budapest, Károly körút 3/a. • telefon: (06-1) 411-0510,
e-mail: levego@levego.hu**

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Regionális Fejlesztési Alap
társfinanszírozásával valósult meg.

Befektetés a jövőbe



**ÚMFT infovonal:
06 40 638 638**

nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.gov.hu


Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

VEGYI ANYAG HÍRLEVÉL

LEVEGŐ MUNKACSOPORT, 2009. JÚNIUS

VESZÉLYES VEGYI ANYAGOK A KÖRNYEZETÜNKBEN

A Levegő Munkacsoport KEOP pályázatának keretében egyéves, lakossági szemléletformáló kampányt szervez a vegyianyag-használat egészségügyi kockázatainak csökkentése érdekében.

SZEMLELETFORMÁLÓ VEGYIANYAG-KAMPÁNY ÉS KIADVÁNY

A Greenpeace és a Levegő Munkacsoport közös kampányban hívja fel a figyelmet arra, hogy a használati tárgyak veszélyes, egészségkárosító hatású vegyületeket tartalmaznak. Az EU új vegyianyag-szabályozása, a REACH azonban lehetővé teszi a fogyasztók tájékozódását.

VESZÉLYES ANYAG A CUMISÜVEGEKBEN?

Már számos országban korlátozták az egészségügyi kockázatok miatt a biszfenol A-t (BpA) tartalmazó műanyagtermékek, így például bizonyos cumisüvegek felhasználását. Hazánkban a kockázatos termékek mellett elérhetőek a biztonságos áruk is.

EGYEZTETÉS AZ UNIÓS NÖVÉNYVÉDELMI HELYZETRŐL

A Pesticide Action Network német tagszervezete idén a Levegő Munkacsoport segítségével Budapesten rendezi éves munkaértekezletét. A nemzetközi rendezvényen számos kelet-közép európai ország képviselői vesznek részt.

VESZÉLYES VEGYI ANYAGOK A KÖRNYEZETÜNKBEN

Az Európai lakosság 93 százaléka úgy véli, a piacon lévő százezernyi vegyi anyag hatással van az egészségünkre. Egy ember szervezetéből könnyen ki lehet mutatni akár 300 mesterséges kemikáliát is, amelyek között súlyos, visszafordíthatatlan betegséget okozók is vannak. A legkárosabban a csecsemőkre, a gyerekekre, a fejlődő szervezetre hatnak a vegyi anyagok. A Levegő Munkacsoport felvilágosító és szemléletformáló kampányba kezd az emberek és a döntéshozók körében. A „vegyszerezett világ – kampány a fenntartható vegyianyag-használatért” című nyertes KEOP pályázatunk célja, hogy a lakosság kevesebb és főleg kevésbé veszélyes vegyi anyaggal találkozzon, hogy kerüljük a felesleges vegyszerhasználatot és a boltok polcaira ne kerüljenek szennyezett termékek.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, az Európai Unió és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával 20.889.931 Ft támogatással megvalósuló projekt keretében a lakosság, a döntéshozók és a civil szervezetek szemléletformálása céljából ismeretterjesztő kiadványt jelentetünk meg, rendezvényeket szervezünk, élelmiszerek vegyszerszennyezéseit mérjük, az eredményeket pedig megosztjuk a lakossággal, a döntéshozókkal, a gyártókkal és a foglalkoztatottakkal is.

Egyre több tudományos eredmény bizonyítja, hogy számos „ipari” vegyi anyagnak egészségkárosító hatása van: daganatos megbetegedéseket, allergiát, tanulási nehézségeket vagy a szaporodási képességek károsodását okozzák. Az Európai Szakszervezeti Szövetség szerint a munkahelyi megbetegedések harmadáért a vegyi anyagok a felelősek.

Veszélyes vegyületek rengeteg hétköznapi termékben megtalálhatók: kozmetikumokban, tisztítószerekben, illatosítóknak, bútorokban, műszaki cikkekben, szőnyegekben, matracokban, kábelekben, textíliákban, lámpákban, lábosokban és egyéb konyhai eszközökben, ételtartókban, ruhákban, irodai eszközökben, játékokban. A termékek többségén nem tüntetik fel, milyen káros anyagot tartalmaz.

A következő egy évben zajló programunk célja, hogy a gyermekek és a felnőttek körében csökkenjen a vegyi anyagok jelentette kockázat. Ehhez szigorúbb szabályozásra, ösztönző intézkedésekre, továbbá felvilágosításra lenne szükség, hogy tudatosabb döntéseket hozzunk vásárlásaink során.

(Levegő munkacsoport - sajtóközlemény)

SZEMLETFORMÁLÓ VEGYIANYAG-KAMPÁNY ÉS KIADVÁNY

A Greenpeace és a Levegő Munkacsoport új vegyi anyag kampányának célja annak feltárása, hogy hétköznapi termékeinkben milyen „súlyos aggodalomra okot adó vegyi anyagok” találhatóak. A REACH uniós jogszabályra épülő kampány során a civilek négy nagyvárosba látogatnak el, hogy tájékoztassák a lakosságot a veszélyekről és a lehetőségekről, hogy mit tehetnek az egészségük védelme érdekében.

A REACH az EU 2007 óta érvényben lévő vegyi anyag rendelete, amely minden előnye ellenére végül megengedte a cégeknek, hogy a bizonyítottan káros vegyi anyagok is a hétköznapi termékekben, a boltok polcain maradhassanak. Az új szabályozás szerint a veszélyes vegyületeket ráadásul a címkén sem kell feltüntetni, tehát még választási lehetőségünk sincs, hogy biztonságos, egészségünkre káros anyagokat nem tartalmazó terméket válasszunk. Ennek ellenére a REACH biztosítja az európai fogyasztóknak azt a jogot, hogy amennyiben személyesen utána érdeklődnek, információhoz jussanak az egyes termékekben található veszélyes anyagokról.

„A cégek 45 napon belül mindig kötelesek válaszolni arra, hogy van-e a REACH szerinti legveszélyesebb anyagokból a termékeikben. A Greenpeace és a Levegő Munkacsoport új közös kiadványa azon túl, hogy tájékoztatást ad a lakosoknak a vegyi anyagok kockázatairól, egy mintalevelet is tartalmaz, mely leadása alapján a cégek kötelesek a REACH szerint az uniós listán lévő „legveszélyesebb” vegyi anyagok jelenlétéről tájékoztatni a vásárlókat.” – mondta el Dóci Gabriella, a Greenpeace sajtószóvivője. – „Ha gyakran kérdezzük a cégeket, akkor annál inkább tudatosul bennük, hogy a fogyasztóknak fontos a termékek biztonsága, és így hamarabb vonják ki a káros anyagokat a forgalomból.” A Levegő Munkacsoport és a Greenpeace a beérkező információkat egy [internetes blogon](#) gyűjti össze, hogy az alapján mindenki könnyebben választhasson a termékek közül.

Simon Gergely, a Levegő Munkacsoport szakértője elmondta, hogy sajnos a REACH szerint „különös aggodalomra okot adó anyagok” listája még igen hiányos, ugyanis azt csak mostanában kezdték összeállítani. A zöldek szerint a REACH listán lévő anyagok mellett több más anyagot is korlátozni, de legalábbis jelölni kellene a termékeken. Egy amerikai felmérés során a gyermekek számára készült, a hazai boltokban is kapható 28 tusfürdőt, sampont vizsgáltak, és 23-ban kimutattak valószínűleg rákkeltőnek minősített formaldehidet és egyéb rákkeltő anyagot is.

A zöld szervezetek felszólítják a gyártókat, hogy vonják ki a veszélyes anyagokat különösen a gyermekek, csecsemők számára készült termékekből, de amíg ez megtörténik, addig is a gyermekek egészsége érdekében a címkén adjanak tájékoztatást a termékekben lévő veszélyes anyagokról.

A veszélyes anyagokat felsoroló lista az Európai Vegyianyag-ügynökség [honlapján érhető el](#).

A boltok vevőszolgálatán leadható mintalevél [innen tölthető le](#).

(Greenpeace - Levegő Munkacsoport - közös sajtóközleménye)

VESZÉLYES ANYAG A CUMISÜVEGEKBEN?

A tavalyi kanadai tiltás után idén az USA-ból is kivonták a gyakran fejlődési rendellenességet okozó növelő biszfenol A (BpA) tartalmú cumisüvegeket. A Cincinnati Egyetem [kutatása](#) szerint forró folyadékok hatására 55-ször gyorsabban kijut a cumisüveg anyagából a BpA, ami már káros lehet a csecsemők fejlődésére. Csecsemők vérében a felnőtt átlagnál 10-szer magasabb BpA-koncentrációt [mérték](#). Az elmúlt években több mint 130 vizsgálat bizonyította, hogy a hormonhatáson túl a BpA növelheti a rák kockázatát, sőt hozzájárulhat az elhízáshoz is. Az amerikai tiltás után Nyugat-Európában a legtöbb cég kivonta a BpA-t tartalmazó cumisüvegeket a forgalomból, ám Magyarországon sajnos a mai napig a legtöbb cumisüveg alapanyaga a polikarbonát, melyben megtalálható a BpA. A Levegő Munkacsoport kéri az összes magyar európai parlamenti képviselőtől és képviselőjelölttől, illetve a kormányzattól: támogassa, hogy az EU is korlátozza a BpA-s cumisüvegeket.

A Harvard Egyetem 2009 májusában publikált [tanulmánya](#) szerint a gyermekek a BpA koncentrációja vizeletében kétharmadával növekedett meg, miután egy héten keresztül biszfenol A-t tartalmazó cumisüvegből ittak hideg italokat.

Az elmúlt években több mint 130 vizsgálat bizonyította, hogy a hormonhatáson túl a BpA növelheti a rák kialakulásának kockázatát, inzulin-rezisztenciát okoz, hozzájárulhat az elhízáshoz és a koraszülés kialakulásához is. [Emlőskísérletek során](#) a BpA-val mérgezett fiatal állatok agya nem fejlődött normálisan.

A cumisüvegeket „hagyományosan” polikarbonátból készítik, melyet a biszfenol A és foszgén reakciójával állítanak elő, így az újszülöttek egészségét veszélyeztetheti a hormonális hatású vegyi anyag. Azonban a piacon megtalálhatóak az üveg alapanyagú és garantáltan BpA-mentes termékek is, ezért célszerű ezeket választani.

A gyártók általában feltüntetik a termék csomagolásán, hogy a cumisüveg miből készült. A polikarbonát anyagú (PC, a háromszög szimbólumban 7-es jelölés) termékek helyett célszerű a biztosan BpA-mentes üveg, vagy polipropilén anyagú (PP, a háromszög szimbólumban 5-ös jelölés) cumisüvegeket választani.

A polikarbonát arról is felismerhető, hogy átlátszó, nehezen benyomható anyagból készül, míg a polipropilén könnyebben benyomható, általában színezett áttetsző műanyag.

Az interneten több adatbázis is elérhető az egyes cumisüvegek BpA tartalmáról: a BPA-t tartalmazó termékek listája [innen tölthető le](#), a BpA-mentes tartalmazó termékek listája a [Zrecs](#) és a [Squidoo](#) honlapján érhető el.

(Levegő Munkacsoport)

EGYEZTETÉS AZ UNIÓS NÖVÉNYVÉDELMI HELYZETRŐL

Június 29-30-án Budapesten tartják a Pesticide Action Network kelet-közép-európai szervezetei éves munkaértekezletüket.

A PAN német tagszervezete és a Levegő Munkacsoport által szervezett rendezvény első napján az új uniós növényvédőszer-politikával kapcsolatos lehetőségeket beszélnek meg a résztvevők. A Humusz-házban (Budapest, XI. Saru u. 11.) megrendezésre kerülő előadásokban a nemzetközi környezetvédelmi szövetség tagjai ismertetik hazájuk növényvédelemmel kapcsolatos fenntarthatósági akcióterveinek elemeit. A hazai helyzetet, és az uniós szabályozás bennünket is érintő részleteit a növényvédelmi hatóságot képviselő Tőkés Gábor fogja bemutatni.

A második napon a civil szervezetek képviselői a növényvédelem fenntarthatóbbá válása érdekében szükséges lépéseket vitatják meg.

Az angol munkanyelvű találkozón várhatóan mintegy 10 ország növényvédelemmel foglalkozó civil szervezetei képviseltetik magukat. A rendezvényre az érdeklődők még jelentkezhetnek a janos@levego.hu email-címen, a vidéki résztvevők számára szállást biztosítunk.

(Levegő Munkacsoport)

Kérjük, hogy a hírlevéllel kapcsolatos észrevételeit, illetve le- és feliratkozási szándékát a reach@levego.hu e-mail címen jelezze!

A vegyi anyag hírlevelet összeállította: Pál János

Készült a Levegő Munkacsoport vegyi anyag kampánya keretében, melyet az NFÜ támogatott a KEOP – 6.1.0/B – 2009 – 0003 számú pályázattal.

Pál János, Simon Gergely

ÚMFT infonál:
06 40 638 638

nfu@nfu.gov.hu • www.nfu.hu